Lietas arhīva Nr. C-1910-19/28
ECLI:LV:RPPT:2019:0524.C68477118.5.S

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā, 2019.gada 24.maijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Vazdiķe
ar tiesas sēžu sekretāri A.Zakrževsku
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, izskatīja civillietu maksātnespējīgās SIA „Dinegy" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2018.gada 17.oktobrī, vēlāk precizējot, prasītājas maksātnespējīgās „Dinegy" (turpmāk- prasītāja) maksātnespējas procesa administratore Ieva Kaziniece cēla tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ (turpmāk-atbildētājs), kurā pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu, 72.[1]panta pirmo un otro daļu, Komerclikuma 169.panta pirmo, otro un trešo daļu, lūgts tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai parāda summu 14 854,73 *euro* apmērā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas administratore uz prasītājas juridisko adresi un e-pasta adresi nosūtīja lēmumu par parādnieka pārstāvja iecelšanu un ziņu pieprasījumu. 2018.gada 7.augustā lēmums par parādnieka pārstāvja iecelšanu un atkārtots ziņu pieprasījums nosūtīts atbildētājam uz deklarēto dzīves vietu, kas pēc pasta glabāšanas termiņa beigšanās saņemts atpakaļ. Administratore 2018.gada 24.augustā parādnieka pārstāvim nosūtīja atkārtotu ziņu pieprasījumu. 2018.gada 4.septembrī administratore saņēmusi no atbildētāja divas mapes ar prasītājas dokumentiem, proti, vienu mapi ar bankas kontu izdrukām, bet otru ar darbinieku darba līgumiem un tā pielikumiem. Citi dokumenti administratorei netika nodoti.

Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmo un otro daļu, administratores ieskatā no iesniegtajiem dokumentiem nevar gūt pilnīgu pārliecību par prasītājas veikto saimniecisko darbību pēdējo trīs gadu laikā pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, jo tā veikta ar tādu bankas kontu starpniecību, kas atvērti citā valstī. Saskaņā ar publiski pieejamiem datiem, proti, 2016.gada pārskata, secināms, ka kopējais apgrozījums 2016.gadā bijis 5005380 *euro*, kā realizēšanai bija nepieciešami darījumus apliecinoši dokumenti. Prasītāja saimniecisko darbību veikusi arī 2017.gadā.

Maksātnespējas procesā savus kreditoru prasījumus pieteikuši divi kreditori par kopējo galveno prasījumu summu 14 854,73 *euro*.

2018.gada 26.septembrī administratore nosūtījusi kreditoriem un parādnieka pārstāvim ziņojumu par mantas neesamību, kurā norādīti konstatētie apstākļi un rosināts turpināt prasītājas maksātnespējas procesu, kā arī celt tiesā prasību pret parādnieka pārstāvi par zaudējumu nodarīšanu, uz ko iebildumi un priekšlikumi netika saņemti. Līdz ar to atbildētājs ir nodarījis zaudējumus kreditoriem atzīto kreditoru prasījumu galveno prasījumu apmērā.

Atsaucoties uz Komerclikuma 169.panta pirmo, otro un trešo daļu, kā arī Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-25, administratore norāda, ka, ja valdes locekļa rīcība ir pretēja saprātīgai komerciālas apgrozības praksei un tiek pierādīts, ka sabiedrībai nodarīts zaudējums, konstatēta amatpersonas rīcība un pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un nodarītajiem zaudējumiem, tad apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārumu, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību.

2019.gada 1.martā elektroniskā veidā un 2019.gada 4.martā pasta sūtījumā tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā lūgts pilnībā noraidīt prasību kā nepamatotu, norādot, ka administratore nav pienācīgi SIA „Dinegy" maksātnespējas procesā informējusi atbildētāju par nepieciešamajiem dokumentiem. No prasības pieteikumam pievienotajiem nosūtītajiem informācijas pieprasījumiem saņēmis tikai 2018.gada 24.augusta pieprasījumu Nr.1.80/2-8, un nekavējoties pēc pieprasījuma saņemšanas 2018.gada 4.septembrī iesniedzis administratorei visus dokumentus, ko apliecina arī lietas materiālos esošais 2018.gada 4.septembra dokumentu nodošanas akts. Ar minēto aktu nodotā SIA „Dinegy" grāmatvedības uzskaites informācija pilnībā atspoguļoja ziņas par darījumiem un līdzekļu kustību pēdējos trijos darbības gados un mantas, kā arī norēķinu stāvokli uz maksātnespējas pasludināšanas dienu. Ņemot vērā, ka uz konkrēto brīdi manta uzņēmumā nebija, tā nevarēja būt nodota un arī netika nodota. SIA „Dinegy" zīmoga arī nebija, lai to nodotu. Turklāt, nekādus citus dokumentu vai informācijas pieprasījumus no administratores pēc 2018.gada 4.septembra par darījumiem līdz paskaidrojuma iesniegšanas dienai atbildētājs nav saņēmis. Neskatoties uz to, sagatavojis visu atlikušo dokumentu nodošanas aktu, un laika posmā no 2019.gada 15.februāra centies sazināties telefoniski ar administratori, kas nav izdevies. 2019.gada 26.februārī atbildētājs nosūtījis administratorei lūgumu paziņot, kur un kad var nodot dokumentus, uz ko atbilde netika saņemta.

Atbildētājs uzskata, ka tiesā celtā prasība neatbilst Maksātnespējas likuma 1.pantā noteiktajam mērķim. Administratore nav nosūtījusi pirmstiesas brīdinājumu, kā arī izvairās pieņemt pārējos SIA „Dinegy" dokumentus, faktiski ļaunprātīgi izmantojot savas administratora pilnvaras, vienlaikus uzturot prasības pieteikumu tiesā par konkrētajiem apstākļiem.

Atsauksmē uz atbildētāja paskaidrojumiem, kas tiesā saņemta 2019.gada 4.aprīlī prasītāja, atkārtoti norādot prasības pieteikumā aprakstīto, norāda, ka neatzīst atbildētāja paskaidrojumos norādītos apstākļus un argumentus, uzskata par sagrozītiem un nepatiesiem. Norāda, ka administratorei nodoti nepilnīgi dokumenti, pēc termiņa, trīs pieprasījumiem un sagatavota ziņojuma par mantas neesamību, kurā iekļauts fakts, ka nav nodoti visi dokumenti un saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmo daļu, ceļama prasība par zaudējumu nodarīšanu kreditoriem. Ziņojums atbildētājam nosūtīts 2018.gada 26.septembrī, no kā bija iespējams secināt, ka administratore nav saņēmusi visus dokumentus. Līdz ar to atbildētājs nav pildījis savus pienākumus, jo nav iesniedzis visus parādnieka grāmatvedības dokumentus, un nav sniedzis rakstiski pieprasītās ziņas. Administratore ir izpildījusi savus pienākumus godprātīgi, vairākkārt vēršoties pie atbildētāja ar pieprasījumiem un informāciju par parādnieka maksātnespējas procesu. Turklāt, administratores pienākumos neietilpst pirmstiesas brīdinājumu sūtīšana.

Atbildētājs nepamatoti norādījis, ka administratore izvairījusies no dokumentu saņemšanas, jo neviens zvans no tālruņa numura, kas minēts dokumentu nodošanas aktā nav saņemts, kā arī uz 2019.gada 5.martā saņemto epasta vēstuli, jau 2019.gada 7.martā sniegta atbilde, savlaicīgi informējot par dokumentu nodošanas vietu un laiku, uz ko saņemta atbilde 2019.gada 18.martā, ka tos nodos pilnvarotā persona.

2019.gada 29.martā ar aktu administratorei nodoti parādnieka papildus dokumenti, kopumā 36 dokumentu mapes, kas apliecina, ka visi parādnieka dokumenti netika sākotnēji nodoti, un administratore veikusi dokumentu inventarizāciju ārpus Maksātnespējas likuma divu mēnešu termiņa, lai noskaidrotu, kādi parādnieka dokumenti un kādā stāvoklī nodoti.

2019.gada 15.aprīlī tiesā saņemti atbildētāja papildus paskaidrojumi, kuros norādīts, ka nekādus citus SIA „Dinegy" dokumentu vai informācijas

pieprasījumus no 2018.gada 4.septembra nav saņēmis. Sagatavojis visu atlikušo dokumentu nodošanas aktu, ko nodevis administratorei, un to apliecina abpusēji parakstītais pieņemšanas-nodošana akts. Līdz ar to, atbilstoši Maksātnespējas likuma 70. un 71.pantam pilnībā nodevis prasītājas SIA „Dinegy" administratorei visus dokumentus un izpildījis ar likumu noteiktos pienākumus.

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā persona /pers. E/ prasību neatzina pilnībā un lūdza noraidīt. Sniedza paskaidrojumus atbilstoši rakstveida iesniegtajiem.

Prasītājas maksātnespējas procesa administratore I.Kaziniece uz tiesas sēdi nav ieradusies. Par tiesas sēdes vietu un laiku prasītājai likumā noteiktajā kārtībā paziņots. No lietas materiālos esošā 2019.gada 1.marta tiesas sēdes protokola un 2019.gada 4.aprīlī tiesā saņemtās atsauksmes uz atbildētāja paskaidrojumiem redzams, ka maksātnespējas procesa administratore prasību uztur pilnā apmērā.

Nesaskatot Civilprocesa likuma 209., 210.pantā noteiktos lietas izskatīšanas atlikšanas pamatus un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, tiesa uzskata par iespējamu lietu izskatīt bez prasītājas klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausoties atbildētāja pārstāves paskaidrojumus un pārbaudot lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 23.jūlija spriedumu pasludināts SIA „Dinegy" maksātnespējas process, un par administratoru iecelta Ieva Kaziniece, sertifikāta Nr.00518.

Lietas materiāli nesatur pierādījumus, bet no lietas materiāliem izriet, ka administratore Ieva Kaziniece ar 2018.gada 26.jūlija lēmumu iecēla sabiedrības valdes locekli /pers. B/ par parādnieces pārstāvi maksātnespējas procesā.

No lietas materiāliem izriet, ka administratore 2018.gada 26.jūlijā sastādījusi un nosūtījusi gan elektroniski, gan uz SIA „Dinegy" juridisko adresi un elektronisko adresi ziņu pieprasījumu Nr.1.80./2-2, ar lūgumu nekavējoties, bet ne vēlāk kā līdz 2018.gada 2.augustam, nodot administratorei likumā noteikto mantu (tai skaitā skaidras un bezskaidras naudas līdzekļus), kas norādīta Maksātnespējas likuma 92.pantā, sagatavojot mantas sarakstu un norādot laiku un vietu mantas nodošanai administratora pārvaldījumā atbilstoši Maksātnespējas likuma 65.panta 4.punktam; organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un sarakstu, jo īpaši norādot visu aktuālo darbinieku sarakstu un ar darba tiesisko attiecību nodibināšanu saistītos dokumentus (darba līgumus, rīkojumus, uzteikumus); debitoru prasījumus pamatojošus dokumentus; parādnieka zīmogus un spiedogus; bankas kontu numurus un izdrukas par pēdējiem trīs gadiem pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas; visas rīcībā esošās ziņas un pamatojumu parādnieka saimnieciskās darbības apturēšanai, kā arī iemeslus parādnieka nonākšanai maksātnespējas stāvoklī, to sagatavojot rakstveidā; parādnieka pārstāvja dzīvesvietas adresi un elektroniskā pasta adresi efektīvākai maksātnespējas procesa nodrošināšanai, sagatavojot nododamās parādnieces mantas un dokumentu detalizētu sarakstu, operatīvo bilanci ar mantas atlikumu atšifrējumiem, kā arī rakstisku paskaidrojumu uz visiem lūgumiem (*lietas 25.-27.lapa*). Savukārt, 2018.gada 6.augustā un 2018.gada 24.augustā atkārtotu ziņu pieprasījumu Nr.1.80./2.-7. un Nr.1.80./2.-8. uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi (*lietas 9.-11., 16.-18.lapa*).

Lietā nav strīda, ka atbildētājs dokumentus administratorei nav nodevis pēc pirmā administratores nosūtītā ziņu pieprasījuma 2018.gada 26.jūlijā, kā arī atkārtota 2018.gada 7.augustā.

Kā to norāda atbildētājs savos paskaidrojumos, un ņemot vērā to, ka sākotnēji pieprasījums nosūtīts uz parādnieka juridisko adresi, nevis uz ieceltā parādnieka pārstāvja deklarēto dzīves vietu, tiesai nav pamata to apšaubīt, atbildētājs sākotnējo pieprasījumu nav saņēmis, bet saņēmis atkārtotu pieprasījumu 2018.gada 24.augusta.

No lietā iesniegtā 2018.gada 4.septembra SIA „Dinegy" dokumentu nodošana akta, redzams, ka atbildētājs administratorei nodevis divas dokumentu mapes: 1.mape ar grāmatvedības dokumentiem, kas saturēja grāmatvedības organizācijas dokumentus, debitoru/kreditoru sarakstu, bilanci un izvērsto bilanci, virsgrāmatas par 2018.gadu, informāciju par kases grāmatas slēgšanu, PL kartīti Nr.0001, ka pamatlīdzekļu nav; bankas kontu numurus un izdrukas par pēdējiem trīs gadiem un 2.mapi, kas saturēja organizatoriskus, personāla dokumentus (darba līgumus, rīkojumus) un darba algas tabeles un grafikus (*lietas 29.lapa*).

Vienlaikus aktā parādnieka pārstāvis norādīja savus kontaktus un norādīja, ka papildus dokumentu nepieciešamības gadījumā lūdz rakstīt uz elektronisko adresi, labprāt sniegs visu nepieciešamo.

No lietas materiāliem nav redzams, ka administratore izvērtējot nodotos dokumentus, būtu atzinusi, ka tie nodoti nepilnīgi un paziņojusi par to parādnieka pārstāvim. No administratores atsauksmes uz atbildētāja paskaidrojumiem izriet, ka pēc 2019.gada 4.septembra prasītāja nav vērsusies pie atbildētāja ar iebildumiem par apstākli, ka dokumenti nodoti nepilnīgi.

Tā vietā administratore vērsusies tiesā.

No atbildētāja lietā iesniegtā, pēc prasības celšanas sastādītā 2019.gada 25.februāra SIA „Dinegy" dokumentu nodošanas akta redzams, ka atbildētājs papildus sagatavojis dokumentus par iepirkumiem un realizāciju 2012., 2013., 2014., 2015., 2017., 2018.gadā, kā arī sešas mapes ar iepirkumu un darījumu apliecinošiem dokumentiem. No administratores atsauksmes uz paskaidrojumiem un tai pievienotā akta redzams, ka dokumenti administratorei ir nodoti (*lietas 94.-97.lapa*).

Kaut arī ir pamatots administratores arguments, ka minētais akts apliecina, ka sākotnēji netika nodoti visi parādnieka dokumenti, tomēr, tiesas ieskatā tas pats par sevi nevar būt par pamatu prasības apmierināšanai.

Konkrētajā gadījumā administratore prasību pret parādnieka pārstāvi cēlusi pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 70., 72.[1]pantu, norādot, ka atbildētājs nav nodevis uzņēmuma dokumentus.

Nav strīda, ka saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu parādnieka pārstāvja pienākums ir nodot administratoram visu parādnieka mantu, organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus (..) administratora noteiktajā termiņā, taču zaudējumu piedziņa pēc Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmās daļas ir iespējama vien konstatējot, ka administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, nevis tad, kad tie nav nodoti termiņā.

Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmā daļa noteic, ka parādnieka — kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Panta otrā daļa noteic, ka minētajos gadījumos par parādniekam nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros.

Minēto normu mērķis ir izskaust iespēju valdes loceklim izvairīties no atbildības par kapitālsabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem, nenododot administratoram parādnieka grāmatvedības dokumentus vai nododot nepilnīgus dokumentus un atbilstoši minētajai normai – grāmatvedības dokumentu nenodošana vai tādu dokumentu nodošana, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, ir atzīstama par neatļautu darbību.

Tādējādi, lai no valdes locekļiem piedzītu zaudējumus, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 72.[1]pantu, jākonstatē grāmatvedības dokumentu nenodošana vai nepilnīgu grāmatvedības dokumentu nodošana administratoram.

Tiesas ieskatā lietas materiālos atbildētāja iesniegtie pierādījumi pilnībā apstiprina atbildētāja apgalvojumu, ka visi parādnieka grāmatvedības dokumenti tika nodoti administratorei.

Administratore nav iesniegusi lietā pierādījumus, kas apliecinātu, ka veicot nodoto dokumentu auditu, konstatēts, ka dokumenti ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta nosacījumiem tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi,

pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

Ņemot vērā minēto tiesa atzīst, ka prasītāja nav pierādījusi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījumus Maksātnespējas likuma 72.[1]panta izpratnē, līdz ar ko prasība ir nepamatota un noraidāma pilnībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 92.-97., 189. – 193., 195., 199.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

maksātnespējīgās SIA „Dinegy" prasību pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams 2019.gada 24.maijā.

Tiesnese L.Vazdiķe